

Svar på interpellation 2002:11 av Cecilia Carpelan (fp) om stöd till våldtagna kvinnor

Cecilia Carpelan har ställt sin interpellation till sjukvårdslandstingsrådet Inger Ros (s) men den besvaras av mig när jag är sjukvårdslandstingsråd med ansvar för bl a kvinnohälsövård.

Cecilia Carpelan ställer frågan: Vad kommer du att vidta för åtgärder för att förbättra stödet till våldtagna kvinnor?

Bakgrunden till interpellationen är en undersökning som två gynekologer på KS respektive Handens närsjukhus gjort. De har gått igenom 304 patientjournaler för våldtagna kvinnor under åren 1996-98 som tagits omhand på SÖS respektive KS för undersökning och behandling. Av journalerna framgår att dessa kvinnor ofta inte får den hjälp på akutsjukhusen som de skulle behöva och kunna få.

Trots att det finns goda kunskaper i sjukvården om det psykiska trauma som en våldtäkt innebär visar studien att tecken på ev psykiska skador hos kvinnorna endast i få fall finns beskrivna i journalerna. Kvinnorna tillfrågas inte alltid om sin psykiska hälsa eller i varje fall har svaren inte journalförts. Om detta regelmässigt skulle börja ske ökar naturligtvis möjligheterna att hjälpa kvinnorna.

Studien visar dessutom att endast en tredjedel av de drabbade kvinnorna kom på återbesök efter våldtäkten och endast i trettio procent av de återbesök som gjordes fanns journalanteckningar om hur de våldtagna kvinnorna mådde psykiskt. Att så få återbesök göres kan bero på att kvinnorna känner att det är en så svår upplevelse de varit med om att de snarast vill lägga den bakom sig, försöka glömma. Därmed kan traumat – eftersom det inte bearbetas psykiskt - komma att ge återverkningar resten av livet.

En annan orsak till de få återbesöken kan också vara att dessa kvinnor känner sig otillräckligt omhändertagna vid akutbesöket och av den anledningen inte kommer tillbaka till sjukvården.

En konkret åtgärd för att förbättra vården för våldsutsatta kvinnor kan vara att införa en särskild enhet vid ett akutsjukhus för att på ett ställe samla den kompetens som behövs. Därför beklagar jag att det projekt "Kvinnofrid helg- och nattetid" som inleddes av förra s, v mp majoriteten inte förlängdes av den dåvarande borgerliga majoriteten. Kvinnor som kom till sjukhusens akutmottagningar efter att ha blivit misshandlade eller våldtagna erbjöds kontakt med en centralt placerad koordinator/kurator under hela dygnet. Projektet var en samverkan mellan landstingets hälso- och sjukvård och Stockholms socialtjänst och hade om det fått fortsätta nu kunnat ge värdefull information om vad en centralt placerad resurs till hjälp och stöd för våldsutsatta kvinnor kan utföra.

Mäns våld mot kvinnor uppmärksammades i en flerpartimotion som antogs av landstingsfullmäktige 1997. Landstingsfullmäktige beslutade då att ta fram en modell för landstingets medverkan i myndighetssamarbete vid våld mot kvinnor samt att utarbeta rutiner för hur sjukvårdspersonalen på bästa sätt kan möta våldsutsatta kvinnor i såväl öppen som sluten vård. Den här aktuella studien visar att landstingsfullmäktiges beslut ej följts upp på ett tydligt sätt.

I en blocköverskridande skrivelse till dåvarande HSN föreslogs i februari 2001 att HSN-staben skulle få i uppdrag att i det medicinska programarbetet uppmärksamma våldsutsatta kvinnors behov och göra en översyn av hur samarbetet och vårdkedjorna ser ut mellan de olika huvudmännen i länet. Vidare föreslogs att HSN-staben skulle utreda om stödet till barn som lever i familjer där det förekommer våld behöver förbättras. Skrivelsen besvarades i januari 2002. Den innehöll flera bra, konkreta förslag som dock inte genomförts.

Landstingets nuvarande majoritet ser arbetet för att minska mäns misshandel av kvinnor och hälso- och sjukvårdens vård och behandling av våldsutsatta kvinnor som en mycket angelägen uppgift. I landstingets budget för år 2003 skriver vi bl a: "Mäns våld mot kvinnor är ett ofta dolt men allvarligt folkhälsoproblem som får konsekvenser för den enskilda kvinnan, för barnen, anhöriga och för sjukvården. Ofta sker våldet i hemmet, i tysthet och utan vittnen och det polisanmäls sällan. Dessa våldsutsatta kvinnorna försöker av olika anledningar ofta dölja att de är drabbade av våld.

Det är viktigt att kvinnor som är utsatta för våld har kunskap om vart de skall vända sig samt får professionell hjälp. All vårdpersonal inom hälso- och sjukvården skall kunna känna igen tecken på misshandel. Berörd personal skall ges handledning i bemötande och behandling av kvinnor som utsatts för våld. Kvinnor med nedsatt psykisk funktionsförmåga liksom kvinnor med missbruksproblem är särskilt utsatta grupper när det gäller förtryck och misshandel. Det är viktigt att all personal som kommer i kontakt med dessa grupper har kunskap om hur man ger stöd till dem.

Landstingets hälso- och sjukvård har också ett ansvar för att sprida kunskap om våldets fysiska och psykiska konsekvenser, inte minst till ungdom."

Detta arbete kommer att prioriteras i de nu inrättade medicinska och geografiska beredningarna, där samverkan med och mellan olika huvudmän, myndigheter och organisationer skall ske.

Jag hoppas och tror att det gemensamma arbete som inlemts i landstinget över parti- och blockgränser för att motverka mäns våld mot kvinnor och minimera våldets konsekvenser - inte minst ett förbättrat stöd till våldtagna kvinnor - skall kunna byggas ut och fördjupas under den kommande mandatperioden.

Därmed anser jag mig ha besvarat interpellantens fråga.

Stockholm den 14 januari 2003

Birgitta Sevefjord

